

Archeologische terreinen kunnen in waarde achteruitgaan. Fysieke beschermingsmaatregelen helpen verdergaande degradatie te voorkomen.

Borgharen; Een archeologisch monument veilig afgedekt

Het afdekken van het archeologisch monument Borgharen helpt om dit te beschermen tegen beschadiging door wortels van bomen en het graafwerk van dieren of mensen. Gaas heeft als extra voordeel dat het als stoorzender voor detectors fungeert.

Fysieke beschermingsmaatregelen zijn noodzakelijk

Het grafveld is kwetsbaar voor verstoringen vanaf het maaiveld. Alleen het planologisch of wettelijk beschermen en het instellen van een detectorverbod via een algemene politieverordening is niet voldoende.

Eerst is het probleem bepaald

Voordat tot maatregelen is overgegaan zijn eerst de aard en omvang van het probleem vastgesteld en vervolgens is daar een oplossing bij gezocht.

Het bleek dat alleen de dreigende schade door wortelgroei vanwege het geplande natuurgebied en door het leegroeven van de graven actueel zijn. Het hier gekozen afdekken helpt om de kans op schade te beperken. Door de geringe omvang van het bedreigde deel is de oplossing ook betrekkelijk eenvoudig uit te voeren en te bekostigen.

De instandhoudingsvragen bij het archeologisch (voor) onderzoek hielpen bij de oplossing

Bij het vooronderzoek was duidelijk gebleken dat het grafveld niet bijzonder te lijden heeft van actuele natuurlijke degradatie. De slechte kwaliteit van het bot en de aantasting van de voorwerpen bleek al oudtijds te zijn ontstaan. Daarmee is de huidige conserveringsstoestand van het grafveld stabiel te noemen. Daar zijn dus geen maatregelen voor nodig.

De gekozen oplossing past bij het gebruik van het terrein

Wat voor de archeologie goed is, hoeft niet goed te zijn voor het

Colofon

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Smallepad 5 | 3811 MG Amersfoort
Postbus 1600 | 3800 BP Amersfoort
033 – 421 7 421
info@cultureelerfgoed.nl
www.cultureelerfgoed.nl

Met kennis en advies geeft de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed de toekomst een verleden.

gebruik van het terrein en vice versa. Daarom hebben we samen met alle relevante partijen het plan vastgesteld. Daarmee is draagvlak ontstaan en dat is weer goed voor het beheer op termijn. Zo past de afdekking met grind, in plaats van gewone grond, beter in het gewenste natuurbeeld van de beheerder.

Worteldoek voorkomt of stuurt wortelgroei en kan vergraving door dieren voorkomen.

Het worteldoek kan de groei van wortels en het graafwerk van dieren tegenhouden of beperken. Hier is gekozen voor sterk, maar water doorlatend (gevlochten) worteldoek. Doordat het doek waterdoorlatend is, treden er geen veranderingen in het bodemmilieu op en die stabiliteit is belangrijk voor het handhaven van de conservering. Zowel het worteldoek als het hieronder genoemde gaas zijn afgedekt met grind.

Gaas bemoeilijkt schatgraverij en stoort het signaal van een detector

Er is ook voor afdekken met gaas gekozen om graafwerk door mens en dier tegen te gaan. Het gaas kan niet eenvoudig worden vernield. Omdat het gaas goed is afgedekt met grind kan het ook niet opzij worden geschoven.

Daarnaast zal het metaal in het gaas bij detectors een storend signaal geven, waardoor positie bepaling bij het roven op het grafveld wordt bemoeilijkt. Het gaas is gegalvaniseerd, zodat het ook beter bestand is tegen roestvorming. Overigens was in het vooronderzoek al vastgesteld dat het bodemmilieu niet agressief is voor metalen.

De afdekkende grond kan bijdragen aan de gewenste oplossing

Het gaas en het worteldoek zijn op de bouwvoor gelegd. Onder de bouwvoor leggen was geen optie, omdat in de bouwvoor nog belangrijke vondsten zitten die bij de onderliggende sporen horen. Bij het afdekken heeft gebiedseigen grond of grond met dezelfde textuur als de ondergrond de voorkeur. Hier is dan ook gekozen voor grind, wat begroeiing extra bemoeilijkt.

Goed beheer bepaalt het succes op lange termijn

Het gebied wordt een onvergraven natuurgebied, waar met behulp van grote grazers het groen wordt beheert. De terrein beheerder zal via de reguliere terrein inspecties toezicht houden.